

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

בפני כב' השופט ד"ר עמי קובו, סגן הנשיאה

בעניין: פרקליטות מחוז מרכז

המאשימה

נגד

הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד לירן ממון

ב"כ הנאשם: עו"ד איתי בר עוז

גזר דין

רקע

1. האם הליך שיקום משמעותי ומוצלח מצדיק הימנעות מהטלת מאסר מאחורי סורג ובריח בעבירה של החזקת סם מסוג הרואין במשקל של 52 גרם? זו השאלה המרכזית הדרושה להכרעה במקרה דנן.
2. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום בעבירות כדלקמן:
 - א. החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א) + (ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] התש"ל"ג – 1973.
 - ב. שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין, התש"ל"ז – 1977.
3. על-פי המתואר בעובדות כתב האישום, ביום 4.5.14 החזיק הנאשם ברשותו כפפת גומי ובתוכה סם מסוג הרואין מחולק ל- 60 אריזות במשקל נטו כולל של כ- 51.96 גרם. משהורה לו כוח משטרתני לעצור, השליך הנאשם את הסם מיזו בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ

תסקיר שירות המבחן

4. על פי תסקיר שירות המבחן מיום 13.4.15, הנאשם כבן 50, פרוד ואב לבת. דר רחוב, מכור לסמים שנים רבות ומנהל אורח חיים התמכרותי. הנאשם נשר מלימודים בגיל 14 על רקע רצונו לעבוד לפרנסת משפחתו. בהיותו כבן 13 חבר לחברה שולית והחל לצרוך סמים. במהלך השנים ניהל אורח חיים שולי וריצה למעלה מ-20 שנות מאסר בפועל. בהיותו כבן 29 נישא לרעייתו ונולדה להם בת. לפני כ-16 שנה על רקע התנהלותו ההתמכרותית והעבריינית הם נפרדו ומאז אין ביניהם שום קשר. הנאשם גדל באווירה משפחתית מורכבת, התייתם מאביו בגיל 6, שבע שנים לאחר מכן אמו נישאה מחדש, עזבה את ילדיה ועברה להתגורר במקום אחר. מאז גדל בכוחות עצמו ללא השגחה. על רקע קשייו להתמודד עם ניתוק הקשר בינו לבין אימו החלה הסלמה בדפוסי השימוש עד כדי שימוש בסמים מסוג הרואין וקוקאין. הנאשם דיווח על ניסיונות רבים ובלתי מוצלחים לגמילה בגמילה מסמים, במסגרת מאסרו, בקהילה טיפולית סגורה ועוד. בכל פעם התקשה הנאשם להתמיד בקשר הטיפולי לאורך זמן ושב לשימוש בסם. בין השנים 2007-2008 נעשו שני ניסיונות לשלבו במסגרת טיפולית "אלפטאם" שלא צלחו מכיוון שבכל פעם עזב הנאשם את הטיפול חודשים בודדים לאחר השתלבותו וחזר לשימוש בסמים. בהתייחסו לעבירות בתיק דנן, הודה הנאשם ומסר כי ברקע למעשיו אורח חיים התמכרותי שניהל באותה עת. הנאשם הביע חרטה והדגיש את ההשפעה המרתיעה של ההליך המשפטי. תיאר תחושת עייפות מאורח החיים שניהל לאורך השנים. הנאשם הביע שביעות רצון מהטיפול במסגרת הקהילה הטיפולית, שיתף כי רוכש כלים להתמודדות על מצבי לחץ. ציין כי לראשונה בחייו מרגיש מוערך על ידי הסובבים אותו. מהמידע שהתקבל מהקהילה הטיפולית עולה כי הנאשם השתלב בטיפול בתאריך 14.8.14 ומצוי כיום בשלב ב' של התוכנית. דווח כי הוא שומר על תנאי וכללי המסגרת, בדיקות שתן נמצאו נקיות וכי הוא מבצע בהצלחה תפקיד של מתאם בקהילה, תומך מעודד ומייעץ למטופלים מניסיונו. עוד דווח כי הוא החל בטיפול פרטני בקהילה ביום 17.8.14 וגובשה עבורו תוכנית טיפול ושיקום וכי הוא משתף פעולה בשיחות. נמסר כי הוא עתיד להתחיל בקרוב את שלב ג' של התוכנית. שירות המבחן התרשם מנאשם שגדל בתנאים משפחתיים מורכבים, המאפיינים בהעדר גבולות ובנורמות התנהגות שולית, זאת גם בהעדר מקורות תמיכה והכוונה. עוד התרשם שירות המבחן מקושי לקבל על עצמו גבולות חיצוניים ולהציב לעצמו גבולות. לצד זאת, לטיפול במסגרת אינטנסיבית השפעה מארגנת ומציבת גבול. מעריכים כי להתערבות הטיפולית עשויה להיות השפעה מפחיתה מרמת הסיכון להישנות הסתבכויותיו עם החוק. נוכח עומקה של ההתמכרות וסמים ונוכח העבודה כי בעברו ניסיון גמילה במסגרת טיפולית סגורה שהופסק על ידו לאחר כ-7 חודשים, המליץ שירות המבחן לדחות את הדיון במספר חודשים.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

5. על פי תסקיר שירות המבחן מיום 7.9.15, הנאשם סיים את הטיפול בקהילה הטיפולית לפני כחודש במלואו והתקדם לשלב האחרון של התוכנית במסגרת הוסטל שיקומי. מדיווח שהתקבל עולה כי הוא משקיע מאמצים בעריכת שינוי חיובי בחייו. הנאשם השתלב בעבודה בקרבת הקהילה, מתמיד בעבודה ורוכש מיומנות לתפקוד תעסוקתי. הנאשם פעל להסדרת חובותיו להוצאה לפועל ומצוי בקשר אינטנסיבי עם עו"ד המייצג אותו בעניין. כיום גובר הפוטנציאל לשיקום ולהתנהלות תקינה. מדיווח העו"ס בהוסטל השיקומי עולה כי הוא השתלב באופן חיובי, מתמיד בעבודתו ועושה מאמצים כנים בהתמודדות עם קשיים לראשונה בחייו. לאחרונה הוכר כנכה על ידי המוסד לביטוח לאומי ונמצא זכאי לקצבת נכות. דווח כי הוא נעזר בטיפול, מתייעץ ומסתייע בהתמודדות ומגמיש את עמדותיו ואת דרכי התנהלותו. הנאשם נעדר גורמי תמיכה חיצוניים. הנאשם ממשיך לבטא חרטה על מעשיו. צוינו כישוריו החיוביים לתפקוד ויכולתו לתת אמון בקשר הטיפולי ולהיתרם ממנו. הודגשה החשיבות במתן הזדמנות להמשך טיפול ושיקום תוך בניית אורח חיים תקין ומתפקד. שירות המבחן התרשם כי נוכח עומקה של הבעייתיות נדרשת התערבות טיפולית ממושכת בעלת אופי כוללני שתסייע לנאשם להשתלב באופן תקין במישורי חייו השונים כדי לצמצם סיכון להישנות ביצוע עבירות. עד כה הטיפול היה בעל השפעה מארגנת ומציבת גבול ונראה כי לראשונה בחייו הצליח להתמיד ולהתקדם בו. נוכח זאת המליץ שירות המבחן על דחיה נוספת בעניינו כדי להמשיך ולעקוב אחר התקדמותו.

6. על פי תסקיר שירות המבחן מיום 8.12.15, מהגורמים המטפלים בהוסטל השיקומי נמסר כי הנאשם מתנהל באופן חיובי בהתאם לכללי המסגרת ואף משמש כרכז, תפקיד אשר מעודד, מייצע ומסייע לדיירים אחרים בתהליך שיקומים. הנאשם ממשיך להתמיד בעבודה ונמסר כי הוא החל בשיפוץ ביתו בו עתיד להתגורר לאחר סיום הטיפול בהוסטל. בנוסף לטיפול הפרטני, משתתף הנאשם גם בקבוצה טיפולית בהוסטל השיקומי, בקבוצת בוגרים בקהילה טיפולית "אלפטאם" ובקבוצת NA בקהילה. הנאשם עתיד לסיים הטיפול בהוסטל השיקומי בחודש פברואר 2016. הנאשם תיאר שביעות רצון וסיפוק שחש מתהליך השינוי החיובי שעובר. תיאר קשר טלפוני יומיומי עם אחיו אשר תומך בו ומסייע לו. הביע רצון אמיתי להתנהלות תקינה, ללא שימוש בסמים וללא הסתבכויות עם החוק. ביטא מוטיבציה כנה להמשך שיקומו. שירות המבחן התרשם כי חל שינוי בחשיבתו ובעמדותיו, מבין את חומרת מעשיו, מכיר באחריותו ומוכן לשאת כל עונש שיוטל עליו. לצד זאת הביע חשש מפני הטלת עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריה מחשש כי תעכב ותקשה על הליך שיקומו. נוכח התרשמות שירות המבחן ממאמציו ומהמוטיבציה להתנהלות תקינה וכן התרשמות כי רמת הסיכון במצבו פחתה, המליץ שירות המבחן על העמדת הנאשם בצו מבחן כדי לסייע בהליך שיקומו, ועל ענישה קונקרטית בדרך של עבודות שירות או של"צ.

ראיות לעונש

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

7. נ/ב (ב) – מכתב ממנהל קהילת אלפטאם בו מתוארים התהליכים והשינויים שעבר הנאשם במסגרת הטיפול, ממנו עולה כי עם כניסתו להוסטל השתלב הנאשם חברתית והפך לדמות משמעותית בקרב הדיירים. בשיחות פרטניות הוא משתף פעולה ומגלה כנות. בקבוצה השבועית הוא לוקח חלק פעיל. עם כניסתו להוסטל התחיל לעבוד בעבודה פיזית, למרות גילו ומצבו הרפואי, הוא מגלה יציבות בעבודה, התמדה ומסירות. הנאשם מקיים ושומר אחר חוקי ההוסטל, משתתף בעבודות הניקיון והבישול ונותן בדיקות שתן אשר נמצאו נקיות.

8. נ/3 – תעודת סיום תקופת הטיפול בקהילה טיפולית אלפטאם.

9. נ/4 – אישור עבודה ותלושי משכורת.

טיעוני הצדדים

10. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד טובי הראל, הנאשם יליד 1964, לחובתו 10 הרשעות קודמות ב-41 תיקי פ.א, חלקם בעבירות של שימוש בסמים לצריכה עצמית ושלא לצריכה עצמית. במעשיו פגע הנאשם בשלום הציבור. מדובר בסם אשר מגיע בדרך כלל לאוכלוסיות מוחלשות ופוגע בהם באופן חמור. הנאשם נתפס כשברשותו כמות גדולה של סמים אשר שוויה רב והיא מחולקת למנות. ניתן להבין כי לביצוע העבירה קדם תכנון. הנאשם ניסה לשבש הליכי משפט כאשר השליך את הסמים. לאור עברו הפלילי של הנאשם, הרצידיביזם במעשיו, והעדר מורא מרשויות החוק יש מקום להשית עליו עונש מרתיע. לא נעלם מעיני המאשימה הליך השיקום אותו עבר הנאשם עליו יש לברך, אולם לא ניתן להתעלם מכך שבעברו של הנאשם מספר הליכי שיקום שלא צלחו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם בעל ערכים בעייתיים ודפוסים של התנהלות התמכרותית ועבריינית כשהוא ממוקד בסיפוק צרכיו. נוכח כמות הסם וסוג הסם, העובדה שהסם היה מחולק למנות ועברו הפלילי של הנאשם עתר ב"כ הנאשם לא לקבל את המלצת שירות המבחן ולהשית על הנאשם עונש מאסר ברף העליון של המתחם שהינו בין 20 ל-40 חודשי מאסר, מאסר על תנאי וקנס.

11. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד איתי בר עוז, הנאשם בן 50, פרוד מרעייתו ואב לבת בגיל 22 עימן אין לו קשר. הנאשם הינו דר רחוב, גדל באווירה לא יציבה, התייתם מאב בגיל 6 ונשר מהלימודים בגיל 13. הנאשם סובל מבעיות רפואיות, בחודש אפריל עבר ניתוח להשתלת קוצב לב. תלויים נגדו הליכי הוצל"פ רבים. בעברו ניסיונות רבים של גמילה מסמים. במסגרת הליך השיקום נפתרו רוב בעיותיו. הנאשם הודה בכתב האישום ללא כל הסדר, מדובר בלקחת אחריות במובנה המלא. בעת ביצוע העבירה היה הנאשם מכור לסמים ובנקודת שפל בחייו. אחרים השתמשו בו לצורך העברת הסמים. הנאשם נמצא כבר שנה ושבעה חודשים בהליך גמילה ארוך ומתמשך, הוא סיים שנה בקהילה סגורה, עבר להוסטל בו הוא משמש כרכז ובחודש ינואר הוא עתיד לסיים את התקופה שם. הוא עובד באופן מסודר. תסקירי שירות המבחן מעידים על ההתקדמות שעשה הנאשם. כבר בתסקיר הראשון דווח כי הנאשם משמש

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

כתומך בהוסטל, מעודד אחרים שנמצאים שם. מהתסקיר השני ניתן לראות כי הנאשם עבר להוסטל, מתמיד בשיקום, משפץ את ביתו ההרוס והשתלב בעבודה. התסקיר מציין כי פוטנציאל השיקום גבר. התסקיר השלישי מלמד על השתלבותו המוצלחת בהוסטל, מתפקד כרכז, מתמיד בעבודה וניסה לחדש את הקשר עם אשתו ובתו. הן אמנם סירבו אך הוא מגלה חוזק, מתמודד עם הקושי וממשיך בדרך החיובית. התסקיר מציין את כל המסגרות הטיפוליות בהן הוא לוקח חלק, את הירידה ברמת הסיכון, את המוטיבציה לשיקום וממליץ המלצה שיקומית. מתחם העונש הוא בין 16 ל- 36 חודשי מאסר. מדובר על הליך שיקומי משמעותי של שנה ושמונה חודשים. הנאשם עשה כברת דרך ארוכה מאוד ומרשימה ולא ניתן להתעלם מכך, גם נוכח מסקנות ועדת דורנר. שליחת הנאשם למאסר לא תביא להרתעתו ולא להרתעת אחרים. הנאשם ביצע את המעשים מהמקום הנמוך ביותר בו היה באותה עת. מאותו המקום הצליח הנאשם להרים את עצמו ולהפוך לאדם שמשלם את חובותיו ומתפקד באופן תקין. שליחתו למאסר תוריד את כל העבודה הזו לטמיון. לפיכך, עתר ב"כ הנאשם לחרוג ממתחם העונש להשית על הנאשם עונש של 6 חודשי עבודות שירות.

12. הנאשם הביע חרטה על מעשיו. שיתף כי כעת לראשונה בחייו הוא נלחם לשמור על ניקיון מסמים ולהיות מועיל לעצמו ולחברה. תיאר את עייפותו מאורח החיים אותו ניהל ואת ההרגלים החדשים שרכש הודות לטיפול שעבר.

דיון - קביעת מתחם העונש ההולם

13. כתב האישום מתאר אירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו **מתחם עונש הולם אחד**.
14. במקרה דנן, **הערך החברתי** אשר נפגע בעבירת הסמים הינו הגנה על הציבור מפני הנזקים החברתיים הישירים והעקיפים אשר נגרמים כתוצאה מסמים מסוכנים. הערך החברתי אשר נפגע בעבירת **שיבוש מהלכי משפט** הינו שמירת הסדר הציבורי והגנה על עיקרון שלטון החוק וכיבודו.
15. בחינת **מידת הפגיעה בערך המוגן** מובילה למסקנה כי הפגיעה בערך המוגן הינה ברף בינוני עד גבוה. הנאשם החזיק סם מסוג הרואין מחולק ל- 60 אריזות במשקל נטו כולל של כ- 52 גרם. משהורה לו כוח משטירתי לעצור, השליך הנאשם את הסם מידו. סמים מסוג הרואין וקוקאין הינם סמים קשים וממכרים ופסיקת בתי המשפט מתייחסת בחומרה להחזקת סמים אלה שלא לצריכה עצמית ובכמויות כמתואר לעיל.
- לעניין חומרת עבירות הסמים ראו בין היתר ע"פ 1945/13 **אחמד נ' מדינת ישראל** (5.10.14):

"רבות נכתב ונאמר על חומרתן היתרה של עבירות הסמים, ובעיקר כאשר מדובר בסחר בסמים מסוכנים, המוגדרים כסמים "קשים", ועל כך איננו רואים צורך להכביר מילים. בית משפט זה הביע לא אחת את עמדתו, כי את נגע הסמים יש

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

לשרש מן היסוד... ובפרט כאשר מדובר בסמים מסוכנים כדוגמת הרואין, יש להיאבק בתופעה על ידי הטלת עונשים מרתיעים על המעורבים בכל שרשרת תעשיית הסם."

16. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי במקרים של החזקת סם שלא לשימוש עצמי, בנסיבות דומות, הוטלו על נאשמים עונשי מאסר משמעותיים (ראו למשל: רע"פ 5354/12 **קובר נ' מדינת ישראל** (12.7.12); רע"פ 8325/13 **סיאח נ' מדינת ישראל** (8.1.14); עפ"ג (מח' חי) 23389-07-13 **חוסם סיאם נ' מדינת ישראל** (10.11.13); עפ"ג (מח' ב"ש) 6685-09 **שמלאשוילי נ' מדינת ישראל** (10.3.10); ע"פ (מח' מרכז – לוד) 41646-11-13 **מסארוה נ' מדינת ישראל** (9.2.14); ת"פ (ראשל"צ) 13068-06-10 **מדינת ישראל נ' דעאס** (10.1.12)).

17. במסגרת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 ט' לחוק), יש ליתן את הדעת לכך שהנאשם נתפס כשהוא מחזיק בכמויות משמעותיות של סמים מסוכנים המחולקים ליחידות. הנזק אשר צפוי להיגרם מהגעת סמים מסוג הרואין למשתמשים בסמים ידוע ואין צורך להכביר עליו מילים. הנאשם ניהל אורח חיים התמכרותי ושולי מגיל צעיר וביצוע העבירות היו חלק מאורח חיים זה.

18. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), סבורני כי **מתחם העונש ההולם** הינו החל מ- 18 חודשי מאסר בפועל ועד ל- 40 חודשי מאסר בפועל.

סוגיית הסטייה מן המתחם - שיקום

19. סבורני כי במקרה דנן ישנה הצדקה לסטות ממתחם העונש לקולא וזאת משיקולי שיקום. הנאשם יליד 1964, שהה למעלה מ- 20 שנים מחייו בין כותלי הכלא כשהוא מרצה מאסרים בגין עבירות סמים ורכוש. הנאשם ניהל אורח חיים עברייני והתמכרותי מגיל צעיר, בחלקו בשל כך שמגיל צעיר מאוד נאלץ לחיות לבדו ולדאוג לעצמו. לאורך השנים נעשו ניסיונות לא מעטים לשלבו במסגרות גמילה שונות, במסגרת מאסריו וכן במסגרת הקהילה, אולם ללא הצלחה. בין השנים 2012-2014 הצליח הנאשם לשמור על ניקיון מסמים ואף עבד בעבודה מסודרת, ואולם עקב קשיים כלכליים חווה תקופה משברית ושב להשתמש בסמים. בתיק דנן, השתלב הנאשם ביום 14.8.14 בקהילה טיפולית סגורה לגמילה מסמים "אלפטאם". הנאשם שמר על תנאי וכללי מסגרת הטיפול, השתלב מבחינה חברתית ומסר בדיקות שתן נקיות. הנאשם שהה במסגרת במשך שנה. הנאשם ביצע בהצלחה תפקיד של מתאם בקהילה, במסגרתו היה אחראי, בין היתר, על הקשר בין גורמי הסמכות בקהילה לבין המטופלים, על סדר היום ועמידה בלוחות הזמנים, עודד וייעץ למטופלים מניסיונו. הנאשם אף החל בטיפול פרטני בקהילה עימו שיתף פעולה והסתייע בו להתמודדות עם מצבי משבר כגון מצבו הבריאותי וכן סירובה של בתו לקיים קשר עימו. בהמשך עבר הנאשם לשלב האחרון של התוכנית הטיפולית במסגרת הוסטל שיקומי. הנאשם מצא עבודה סמוך לקהילה, התמיד בה

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

ורכש מיומנות לתפקוד תעסוקתי. הנאשם אף פעל, באמצעות עורך דין, להסדרת חובותיו להוצאה לפועל. הנאשם אף הוכר על ידי הביטוח הלאומי כנכה ונמצא זכאי לקצבת נכות. בהמשך שימש הנאשם כרכז במסגרת ההוסטל השיקומי, תפקיד שמעודד ומייצע לדיירים אחרים בהוסטל בהליך שיקומם. הנאשם החל בשיפוץ הבית שבו הוא עתיד להתגורר לאחר סיום הטיפול בהוסטל. בנוסף השתלב הנאשם גם בקבוצה טיפולית בהוסטל השיקומי, בקבוצת בוגרים בקהילה הטיפולית "אלפטאם" ובקבוצת NA בקהילה. הנאשם מקיים כיום קשר תומך עם אחיו אשר בסמוך אליו הוא עתיד להתגורר, אשר תומך בו ומסייע לו. לאורך כל הדרך הטיפולית שעשה הנאשם מזה שנה ושמונה חודשים, התמיד הנאשם בטיפול והשקיע מאמצים רבים בעריכת שינוי חיובי בחייו, בשיקומו ובבניית אורח חיים נורמטיבי. לכל אורך הדרך בלטו התרשמויות גורמי הטיפול לגבי כישוריו ויכולותיו החיוביות של הנאשם לתפקד וכן יכולתו לתת אמון בקשר הטיפולי ולהירתם ממנו. שירות המבחן התרשם כי חל שינוי של ממש בעמדותיו ובדרכי חשיבתו, באופן שכיום הוא מבין את חומרת מעשיו והשלכותיהם. שירות המבחן וכן גורמי הטיפול חזרו והדגישו את המוטיבציה של הנאשם להמשך ההליך הטיפולי והחשיבות שבמתן הזדמנות לנאשם לנהל אורח חיים נורמטיבי ותקין.

20. נראה כי במהלך שנה ושמונה חודשים אשר חלפו ממועד ביצוע העבירה נרתם הנאשם באופן מלא להליך השיקומי ועשה כל שניתן כדי להשתלב בהליכים טיפוליים שיקומיים ולהיתרם מהם. מצבו של הנאשם השתפר לאין ערוך. הנאשם אשר היה דר רחוב, מכור לסמים, ללא כל מקור הכנסה, שקוע בחובות ונעדר כל מקור תמיכה הינו כעת נקי מסמים, עובד באופן מסודר, מסדיר חובותיו, משפץ בית בו הוא עתיד להתגורר בקרבה לאחד מאחיו אשר תומך בו ומסייע לו נפשית וכלכלית. הנאשם רכש כלים רבים במסגרת טיפולו ואף שימש כרכז וכתומך במכורים אחרים. על אף שהנאשם נאלץ להתמודד עם קשיים רבים במהלך טיפולו, בהם מצבו הבריאותי וסירובם של בתו ורעייתו לחדש עימו קשר, הוא השכיל לנצל את המסגרת הטיפולית ולהיעזר בה תוך שהוא מתמודד עם הקשיים בעזרת הכלים הטיפוליים שרכש. הנאשם מכיר בחשיבות המשך ההליך הטיפולי ומגלה מוטיבציה כנה להמשיך בו. אשר על כן, סבורני כי הנאשם הצליח להוכיח כי הוא בעיצומו של הליך שיקומי משמעותי ויש סיכוי של ממש שישתקם באופן המצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם.

21. נוכח חומרת העבירה ועברו הפלילי של הנאשם, יש לתת את הדעת לשאלה עד כמה יש לסטות ממתחם העונש. היינו האם יש מקום להשית עונש מאסר מאחורי סורג ובריאח לתקופה קצרה יותר מהרף התחתון של המתחם או שמא יש מקום להימנע לחלוטין משליחת הנאשם לריצוי מאסר מאחורי סורג ובריאח ולהשית עליו עונש שירוצה בעבודות שירות.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

22. ישנם מקרים בהם על אף הליך שיקומי משמעותי, באיזון בין שיקולי הענישה ובפרט לאור חומרת העבירה לא תהיה הצדקה להימנע ממאסר בפועל. לעניין זה ראו דברי כב' השופט סולברג בע"פ 4876/15 פלוני נ' מדינת ישראל (3.12.15):

"על סמך אלה, באתי לכלל מסקנה כי ענייננו נכנס בגדר אותן "נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן", המצדיקות סטייה ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום אף כשהעבירה היא בעלת חומרה יתרה... בצד ההכרה כי שיקולי שיקום מצדיקים סטייה ממתחם העונש ההולם, שיקולי גמול והרתעה אינם מאפשרים לפטור את המערער כליל מעונש מאסר, ואף מחייבים החמרה בעונשו... לבסוף, אף שאני סבור כי מאסר ממושך עלול לפגוע בהליך שיקומו של המערער, אין בידי להסכים עם טענת המערער לפיה הטלת עונש מאסר בפועל כשלעצמה, תביא לפגיעה "אנושה", כדבריו, בהליכי השיקום אותם הוא עובר. ברי כי השהות בכלא מציבה אתגרים לא פשוטים בפני השוהים בו. עם זאת, ניתן לצפות כי אותו שינוי עמוק שחל במערער, אשר מצדיק הקלה בעונשו, יעמוד לו בהתייצבותו בפני קשיים אלה"

ראו בנוסף רע"פ 4795/11 זאיד נ' מדינת ישראל (27.6.11):

"חשוב להדגיש, כי במקרים מסוימים, בהם המשיב ביצע עבירות חמורות, אין בתהליך שיקום, מוצלח ככל שיהיה, כדי לאיין את חומרת המעשים ואת הצורך להעניש את המבקש במאסר מאחורי סורג ובריח".

ראו גם ת"פ (מח' חי) 53603-06-13 מדינת ישראל נ' שינאוי (3.12.13):

"גם מסקנה כי קיים סיכוי של ממש שנאשם ישתקם, כמשמעו בסעיף 40ד'(א) לחוק אינה מובילה בהכרח למסקנה כי אין מקום לגזור עליו עונש של מאסר במתקן כליאה. סיכויי השיקום מובילים אל האפשרות לחרוג ממתחם הענישה ואולם אין להסיק מכך בהכרח כי ייגזר עונש קל שאינו כולל רכיב של מאסר במתקן כליאה. לעניין זה נזכיר כי גם במסגרת שב"ס פועל מערך שיקומי, וחזקה על נציב שב"ס שיפעל בהתאם לסמכותו כאמור בסעיף 11ד' לפקודת בתי הסוהר ויבחן אפשרות לשיקומו של הנאשם, ובעיקר כאשר נקבע ע"י בית המשפט שראוי לעשות כן."

ראו גם רע"פ 262/14 נאשף נ' מדינת ישראל (22.1.14) וכן רע"פ 5354/12 קובר נ' מדינת ישראל (12.7.12), רע"פ 4795/11 זאיד נ' מדינת ישראל (27.6.11).

23. לעומת זאת, יהיו מקרים בהם ההליך השיקומי ונסיבות המקרה יצדיקו חריגה ממתחם העונש ההולם באופן שימנע את שליחת הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריח. כך למשל, בע"פ

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

779/15 פלוני נ' מדינת ישראל (12.4.15) קיבל בית-המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של שוד נהג מונית באיומי סכין, ולאור הליך שיקום מוצלח ויוצא דופן, גזר עליו שישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. באותה פרשה קבעה כב' השופטת דפנה ברק-ארז את הדברים הבאים:

"תהליך השיקום של המערער תואר כיוצא דופן, לא פחות מכך. לאחר מהלך חיים מורכב וקשה, שבו לא הצליח להתרומם מעל לקשיי חייו – הוא אחז בהזדמנות שניתנה לו ולא הרפה. המערער הוא אדם צעיר הנמצא בראשית חייו. שיקומו ייטיב לא רק איתו, אלא עם החברה כולה... במקרה זה, השיקום אינו רק משאלת לב או תקווה. הוא הפך נגד עינינו למציאות שלא ניתן להפנות לה עורף. המובהקות שלו היא שמהווה אותן "נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן", המצדיקות סטייה מן המתחם בשל שיקולי שיקום אף כאשר העבירות הן בעלות חומרה יתרה... איננו סבורים שיש להדוף את המערער חזרה אל העולם שממנו הצליח להיחלץ. במאמץ רב המערער סלל לעצמו דרך חדשה, תוך שהוא משכיל להיעזר באנשים רבים שמצאו אותו ראוי לתמיכה ולעידוד. אף אנו סברנו שמחובתנו להושיט לו יד."

ובנוסף ראו: רע"פ 2430/15 מצרי נ' מדינת ישראל (4.11.15), ע"פ 911/14 פלונית נ' מדינת ישראל (4.11.14), רע"פ 8665/12 ברהנה נ' מדינת ישראל (2.5.13).

24. כמו-כן, ראו מאמרו של פרופסור אורן-גזל אייל "חריגה ממתחם העונש ההולם" (פורסם בספר דורית בייניש 2015):

"מקום בו נקבע כי יש סיכוי של ממש לשיקום והוחלט לחרוג ממתחם מטעם זה, אין לבחור בעונש שיפגע משמעותית בשיקום רק כדי לעמוד חלקית בעקרון ההלימה... ככל שעולה כי השמת הנידון מאחורי סורג ובריה עלולה לאיין את ההליך השיקומי או לפגוע בו באופן ניכר, יש לבכר את שיקולי השיקום."

וכן בהמשך:

"אם החליט בית המשפט כי הנאשם האמור השתקם או שיש סיכוי של ממש שישתקם, ולא היו נימוקים להימנע מהטלת עונש לפי שיקולי שיקומו, עליו להטיל עליו עונש שאינו כולל מאסר בפועל כלל."

25. סבורני כי בתיק דגן סיכויי השיקום של הנאשם גדולים וקיים סיכוי גבוה כי שליחתו של הנאשם לריצוי עונש מאחורי סורג ובריה יסכל את ההליך השיקומי או יפגע בו באופן משמעותי. שליחתו של הנאשם לבית האסורים עלולה, בהסתברות גבוהה, להוביל לחזרתו של הנאשם לשימוש בסמים ולירידה לטמיון של כל ההליך השיקומי שעבר הנאשם. בהקשר

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

זה יש להדגיש כי האינטרס בשיקומו של הנאשם אינו רק של הנאשם עצמו, אלא של החברה כולה. על כן סבורני כי במקרה זה יש להעדיף את השיקול השיקומי. מדובר במקרה של הליך שיקומי משמעותי ויוצא דופן, אשר מצדיק את מתן הבכורה לשיקול שיקומו של הנאשם על פני שיקולי ההלימה וההרתעה.

גזירת העונש המתאים לנאשם

26. בגזירת העונש המתאים לנאשם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 יא'). במסגרת זו מן הראוי ליתן את הדעת לנסיבות הבאות:

א. **הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו**; הנאשם יליד 1964, סובל מבעיות בריאותיות שונות. מוכר כנכה על ידי המוסד לביטוח לאומי. הנאשם סובל מהתמכרות רבת שנים לסמים. רעייתו ובתו ניתקו עימו קשר ואינם מעוניינות לחדשו. עד לאחרונה היה הנאשם דר רחוב ונעדר כל מערכת תמיכה. כעת נמצא הנאשם בעיצומו של הליך טיפולי משמעותי במסגרתו הוא נקי מסמים כמעט שנתיים, עובד למחיתו ומשפץ בית בו יוכל לגור בסמוך לאחד מאחיו. אין ספק כי עונש מאסר בכלא עלול להוריד לטמיון את הליך הגמילה שעבר.

ב. **נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב**; הנאשם הודה במיחוס לו בהזדמנות הראשונה, נטל אחריות והביע חרטה כנה. מאז ביצוע העבירה, כמתואר לעיל, עושה הנאשם מאמצים רבים כדי לחזור למוטב ולהעלות את חייו על מסלול חדש.

ג. **נסיבות חיים קשות שהיתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה**; הנאשם גדל באווירה משפחתית מורכבת, התייתם מאביו בגיל 6, שבע שנים לאחר מכן נישאה אמו שוב, ועברה להתגורר במקום אחר בלעדיו. מאז גדל הנאשם בכוחות עצמו ללא השגחה. הנאשם החל להשתמש בסמים, שימוש אשר הלך והעמיק על רקע קשייו להתמודד עם ניתוק הקשר בינו לבין אמו. בעקבות זאת ניהל הנאשם במשך שנים אורח חיים התמכרותי ועברייני שהיה ברקע לביצוע העבירות.

ד. **עברו הפלילי של הנאשם או העדרו**; לנאשם 10 הרשעות קודמות בעבירות ב-41 תיקי פ.א שעניינם עבירות סמים ורכוש. בגינן ריצה הנאשם שישה מאסרים לתקופה מצטברת של למעלה מ-20 שנה.

27. עוד יש ליתן את הדעת לשיקול **הרתעת היחיד** בגדרו של המתחם, וזאת בשים לב לעברו הפלילי של הנאשם ולתקופות המאסר הארוכות אותן ריצה במשך השנים אשר לא היווה עבורו גורם מרתיע או מרסן. כמו גם נוכח העובדה כי בעבר לא הצליח הנאשם להתמיד בהליכים טיפוליים אותם החל.

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

28. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש מאסר אשר סוטה לקולא ממתחם העונש באופן שלא יפגע בסיכויי השיקום הממשיים של הנאשם ויאפשר לו להשיב את חייו למסלול נורמטיבי ותקין. הטלת עונש מאסר בכליאה תחטא לשיקול השיקום ועלולה לגרום ליותר נזק מתועלת לחברה. דווקא הסתפקות בעונש של עבודות שירות, תוך סטייה מן המתחם, תאזן כראוי בין שיקולי הענישה השונים.

29. חומרת העבירה במקרה דנן, אין בה כדי למנוע הימנעות מכליאה לנוכח הליך השיקום המוצלח שעבר הנאשם. סעיף 40ד(ב) לחוק העונשין קובע כי במקרה שבו היו מעשי העבירה ומידת אשמתו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, לא יחרוג בית המשפט ממתחם העונש ההולם אף אם הנאשם השתקם או אם יש סיכוי של ממש שישתקם, אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן. סבורני כי על אף חומרתה הרבה של עבירת החזקת הסם שלא לצריכה עצמית בנסיבות המקרה דנן של סם מסוג הרואין במשקל של כ- 52 גרם, אין מקום להגדיר מקרה זה כבעל חומרה יתרה, וזאת בין היתר לאור המתחם שנקבע לעיל ורמת הענישה המקובלת בתיקים מסוג זה. לחלופין, ואף אם היה במקרה זה משום חומרה יתרה, ברי שמדובר בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן של שיקום מוצלח, אשר גוברות על הצורך לקבוע את העונש במתחם העונש ההולם (ראו ע"פ 779/15 פלוני נ' מדינת ישראל (12.4.15)).

סוף דבר

30. אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 6 חודשי מאסר בפועל אשר ירוצו בעבודות שירות. עבודות השירות תבוצענה בהתאם להמלצת הממונה. תחילת עבודות השירות ביום 14.4.16.
- ב. 10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שלוש שנים מהיום עבירה מסוג פשע לפי פקודת הסמים.
- ג. 5 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שנתיים מהיום עבירה מסוג עוון לפי פקודת הסמים.
- ד. חודשיים מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שנה מהיום עבירה של שיבוש מהלכי משפט.
- ה. קנס כספי בסך של 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.6.16. לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.
- ו. צו מבחן למשך שנה וחצי.

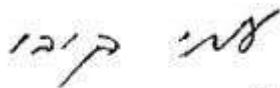
בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 14-05-33848 פרקליטות מחוז מרכז נ' [REDACTED]

מובהר בזאת לנאשם כי אם לא יקיים אחר הוראות צו המבחן, ניתן יהיה להפקיעו ולשוב ולגזור את דינו.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות. זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי תוך 45 ימים.

ניתן היום, ט"ו אדר א' תשע"ו, 24 פברואר 2016, בנוכחות הצדדים.

ד"ר עמי קובו, סגן נשיאה

